

Eğlence ve hususî istihlâk vergisi kanununun tadili hakkında 1/304 numaralı kanun lâyihası ve İktisat, Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Şube 1

Sayı 6/5016

12 - XIII - 928

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Maliye Vekâletince tadilen tanzim olunan ve İcra Vekilleri Heyetinin 25/II/928 tarihli içtimasında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan eğlence ve hususî istihlâk vergisi kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifa ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı mucibe

Birahane, meyhane, kahvehane, bar, büfe, pastacı, dondurmacı, çaycı, tatlıcı gibi içinde istihlâk edilecek mekûlât ve meşrubat satan müesseselerle oteller ve duhuliye ile girilen tiyatro, ve emsali mahallere mahsus olmak üzere vazedilmiş olan eğlence ve hususî istihlâk vergisinin sahai tatbiki 1167 numaralı kanun ile kasr ve tahdit edilerek elyevm bu vergi içinde içki satan yerlerle duhuliye ile girilen mahallere münhasır kalmıştır.

Aynı zamanda umumî istihlâk ve eğlence ve hususî istihlâk vergileri hakkındaki kanunlara müzeyyel 924 numaralı kanun ile istihsâl edilmiş olan salâhiyete istinaden bu müessesatın kâffesi maktuiyete raptedilerek verginin şekli cibayeti basitleştirilmiştir. Ancak zaman zaman his-olunan ihtiyacı tatmin maksadile yapılmış olan bu tadilât işbu vergi dolayisile yükselmekte solan şikâyatı tamamen ortadan kaldırılmıştır. Bu günkü şikâyet maktuiyete raptın istilzam ettiği eşkâle taallûk etmektedir. Maktuiyette esas 924 numaralı kanunun üçüncü maddesinde tasrih edildiği veçhile senelik muamele miktarı asgarisidir. Bu miktarı asgariyi tespit için kanunun tarif ettiği veçhile evrak ve vesaik tetkik edilmekte isede netice yine komisyonların takdirine kaldığına ve bu takdirin bir hududu olmadığına mebni bu esas dahilinde tayin olunan vergiler daima mucibi itiraz olmaktadır. Kanunun tetkiki itiraz için koyduğu usuller de şikâyatın önünü alamamaktadır. İşte bu arzolunan sebeplerden naşi eğlence ve hususî istihlâk vergisine daha ilmi bir şekil bulmak maksadile mefufen takdim olunan kanun lâyihası tanzim edilmiştir.

Bu kanun lâyihasının hedefi vergiyi sapit bir esasa istinat ettirmektedir. Bu esas vergiye tabi müessesatın iradı gayri safisidir. Yalnız işlerinin mahiyetine göre iradı gayri safi esasına kolaylıkla yanaştırılmıyan tiyatro ve sinema gibi müesseselerde duhuliye bedelleridir.

Bu nokta taayyün ettikten sonra kanun lâyihası maddelerinden her birinin sebebi tedvini

hakkında ayrıca izahat arz olunacaktır. Kanunun birinci maddesi vergiye tabi mahalleri göstermektedir.

Birinci madde de sayılan bu mahaller elyevm vergiye tabi yerler olup bunlara yalnız bir ilâve yapılmıştır ki o da içkili meşrubatın gayri meşrubat istimal eden çalgılı mahallerdir. Bugünkü mevzuat içkisiz mahalleri kanunun şumulü dairesinden çıkarmakta olmasına mebni Taksim bahçesi gibi halkın muhtaç olduğu bazı mahallerde içkiyi kaldırmak ve diğer konsümayon fiyatlarını arttırmak suretile hem vergiden kurtulmakta hem de ahaliden çektikleri paralara yalnız kendi menfaatlerini temin etmektedirler. Bu suret, mükellefiyetin tevziinde büyük bir haksızlık teşkil etmekte olmasına mebni yein lâyhaya bunlar ilâve edilmiş yalnız hiç konsümayon olmıyan mahaller istisna edilmek suretile halkın umumî yerlerden istifadeleri her türlü takyidattan azade bırakılmıştır. Dans dershanelerini mükellefiyet haricinde bırakmağa saik olan fikrin izaha ihtiyacı varestedir olduğu şüphesizdir.

Maliye ve Maarif Vekâletlerince terbiyevî hizmetleri kabul edilecek tiyatro, konser ve çocuk sinemaları esasen vergiden istisna edilmiş olup aynen ipka edilmiştir.

İkinci madde : yukarıda arz olunduğu veçhile bu vergi için kabul edilmiş olan sabit matrahları göstermektedir. Memleketimizde musakkafat vergisi bazı yerlerde iradı gayri safi ve bazı yerlerde kıymet üzerinden alınmakta olduğu, iradı gayri safi üzerinden alınan yerlerde de 1330 senesinden evvel tahrir gören yerlerle yeni tahrir gören yerlerde muhtelif misiller tatbik olunduğu malûmdur. İşbu madde bu muhtelif tatbik şekillerini takip olunan esas ile telif maksadına müptenidir.

Üçüncü madde : Verginin muhtelif müesseseler için kabul olunan nispetlerini gösteriyor Evvel emirde şurasını arzedelim ki iradı gayri safi esası üzerinden alınacak vergilerin hasıl edeceği miktar hakkında Ankara ve İstanbulda icra kılınan tetkikat elyevm bu vergiden alınmakta olan yekûne yaklaşabilmek için muhtelif nisbetler tatbiki zaruretini meydana çıkarmıştır. Bu sebeple hangi müesseselerde ne nisbet üzerinden vergi alınacağı bu maddede tasrih edilmiştir. Tetkikatı maruza neticesine göre tayin olunan nisbetler ile bu günkü miktarın tamamen elde edilmeyeceği anlaşılıyor. Fakat vergi nisbetinin hafifliği ve usulü tarhının basit ve müsteker olması hasebilen yeni yeni açılacak müesseselerin vergileriyle muhtemel noksanın yakın zamanda telâfisine imkân hasıl olacağı kuvvetle ümit edilmektedir.

Dördüncü madde : verginin sureti tarhi tavzih edilmiştir. Vergi matrahları sabit olması hasebilen mükelefin tarafından vaki olacak itirazatın yalnız nisbete hasrı ve bir derece tetkikten geçirilmesi kâfi görülmüştür.

Eğlence ve hususî istihlâk vergisine tabi müessesatın bir sene mütemadiyen devam edenleri olduğu gibi bazı mevsimlerde faaliyette bulunanları da mevcut olduğundan her iki kısım için mucibi suhulet olmak üzere verginin tesviyesinde taksit esası kabul olunarak beşinci maddede taksitin mebdelerile tediye müddetleri zikredilmiş ve kanunun tayin ettiği müddetlerde vergilerini vermeyenlere yüzde on zam ilâvesi tahsilâtın kuvvei müeyyidesi olarak vaz olunmuştur.

Vergi senei maliyenin bidayetinde kesbi kat'iyet etmiş bulunacağına göre senei maliyenin hululünden sonra işe başlayanlar ile ticaretlerini terkedenler hakkında tatbik olunacak muamale için ayrıca ahkâm vaz'ı icap etmesine mebni altıncı maddede buçihetler tasrih edilmiştir. bu verginin tahsilinde vahidi kıyasî taksit müddeti olarak kabul olunmuştur. Şuhalde senei maliyenin hululünden sonra ticaretlerini terkedenler tesadüf ettiği taksiti henüz vermemişlerse verecekler vermişlerse o taksitten bir şey istemeyeceklerdir. Vergileri de ikinci taksitten itibaren terkin olunur. Yeniden işe başlayanlar ise işe başladıkları tarihin tesadüf ettiği taksiti tamamen vereceklerdir. Her hangi bir taksit müddetinde vergi nisbetinin tezyidini mucip bir surette ticaretlerini değiştirenler bir nevi ticareti terk ve diğer bir ticarete yeni başlamış vaziyetinde mutalea edileceğine mebni ona göre hüühmler vaz' edilmiştir. Yani bu kabil mükellefin terkettikleri nev'i ticarete ait vergilerini vermiş oldukları gibi yeni başladıkları nev'i ticaret için de aynı taksite taallük eden vergiyi bittabi vereceklerdir.

Ancak: verginin tenakusunu mucip tebeddüllerde yeni tarholunacak verginin ertesi taksitten itibar olunması münasip görülmüştür. Tiyatro sinema gibi duhuliyeye ile girilen mahallerin vergi nisbetleri duhuliyelere göre tayin edildiği yokarıda arzedilmişti. Yedinci madde de bu verginin cibayet şekli tayin edilmiştir. Malumualileri olduğu üzere bu gibi yerlerin bilatları damga puluna tabidir ve damga kanununda, kabil olan yerlerde bunun matbu damga şeklinde olacağı musarrahtır. Şuhalde bu vergiyi de aynı vasıta ile tahsil etmek gerek mükellefin vegerek hazine için müşkülâtı mucip olmayacağı gibi vergi, sarfolunan biletler adedine ve işbu biletlerin havi oldukları kıymete göre alınacağından her iki taraf için de başkaca bir kolaylık olacağı şüphesizdir.

Ancak bu vesile ile her hangi bir suüstimale meydan vermemek lüzumu da pek tabii olduğundan matbu damga vaz'ı kabil olmıyan yerlerde pulların sureti ilsakının ayrıca tayinine ihtiyaç görülmüştür.

Sekizinci madde pulsuz veya pulu yanlış yapıştırılmış bilet istimâl edenler hakkındaki ahkâmı cezaiyeyi tespit etmektedir.

Dokuzuncu madde mezkûr tren ve vapor büfeleri muntam kayıtlara malik müesseselere taallûk ettiği için verginin hesabında işbu kuyuda istinat edilmesi hem bunları fazla bir takım meşguliyetlerden kurtulacağı ve hem hazinenin vergi miktarı hakkındaki mürakabesi kolaylıkla temin olunacağı cihetle bunlara ait vergilerin defterlerindeki miktar üzerinden bilhesap istifası şekli ihtiyar olunmuştur.

Ancak kanunun kolaylık olmak üzere kabul ettiği bu şekilden gayrimeşru istifadeler arayacak kimselerin hilelerine meydan bırakılmamak için defter tutmayan veya defterlerini tahrif edenler hakkında ahkâmı cezaiye vaz'ı icap eylemiştir.

İktisat Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisat Encümeni

Karar No. 14

Esas No. 3/104

6 - II - 1929

Yüksek Reisliğe

Eğlence ve hususî istihlâk vergisinin tadiline dair olup Encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası Varidat Müdürü Umumisi Beyin huzurule müzakere ve tetkik edildi.

Filhakika elyevm mer'i kanun mucibince tatbik kılınmakta olan maktuiyet usulü neticesi olarak çok defalar vuku bulan ademi isabet dolayisiyle alâkadaramın sızlanmalarının önü alınmadıktan başka bazan hazinenin de mutazzarır bulunduğu kanaat getirilmiş olduğundan sabit bir matraha müstenit olan işbu kanun lâyihası esas itibarile muvafık görülmüş ve aşağıdaki esbap dolayisiyle bazı maddeleri tadil kılınmıştır. Şöyle ki :

Lâyihanın dördüncü maddesinde mükellefe ihbarname tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde yalnız verginin nisbetine itiraz hakkı verilmekte ve teklifin kendisine terettüp edip etmediğine ve vergi ile mükellef olup olmadığına dair esas hakkında hakkı itiraz bahşedilmemektedir. Teklife tabi kılınan müessesenin birinci maddede tadat edilenler meyânında bulunmayacağı vaki ve bu gibi vaziyetlerde vergiye tabi kılınmak istenilen kimselere ticarethane veya müessesenin mahiyetini ispat etmek hakkını vermek adalet icabından olacağı düşünülerek dördüncü madde bu ciheti teminen tadil edilmiştir.

Diğer taraftan gene dördüncü maddede itirazı rüyete salâhiyettar makam olmak üzere mahallinin enbüyük mal memurunun riyaseti altında idare heyetinden ve Ticaret Odasından ticaret odası olmıyan yerlerde belediyelerden müntehap birer âzadan mürekkep komisyon gösterilmektedir. İdare heyetleri eski idare meclislerinde olduğu gibi müntehap âzadan müterekkip

olmayıp munhasıran memurlardan müteşekkil olduğu cihetle itirazı tetkik edecek olan işbu komisyonda mahallinin ticarethane ve müesseselerinin ticarî vaziyetlerine vakıf yerli unsur ekalliyette görüldüğünden itirazı tetkika memur komisyonun teşekkülü sureti ona göre tadil olunmuştur.

Dördüncü maddede irae edilen komisyonun kararları katidir demekle beraber alâkadaramın Devlet Şurasına müracaat için haiz oldukları tabii bolunan haklarını teyiden bir fıkra ilâve edilmiştir.

Beşinci maddenin son fıkrasında (taksitlerini haziran, eylül, kânunuevvel ve mart ayları hitamına kadar vermiyenlerden vergi % 10 zammile tahsili emval kanununa tevfikân tahsil olunur) deniliyor isede haddi zatında taksiti hulûl edipte tediye olunmıyan vergilerin tedahülüne meydan vermemek için doğrudan doğruya icrayı ifade eden tahsili emval kanununun tatbikatına geçilmek ahkâmı umumiyededir. Binaaleyh her hangi bir sebeple vergisini vermiyenlere karşı vergiyi hemen tahsil etmek kudreti Hükûmetin elinde iken ayrıca bir de verginin % 10 miktarını cezaen ilâve etmeği Encümenimiz muvafık görmediğinden maddei mezkûrenin son fıkrası çıkarılmıştır.

Altıncı maddenin son fıkrası (işe başladığını veya nisbetini tezyit edecek tebeddülü haber vermiyenler tarholunacak vergi üç misli olarak alınır.) demekte isede bu fıkrada evvelâ mazerete binaen haber vermiyenlerin mağdur olmaları düşünülmemiş; saniyen vaziyetini ketimde ısrar eden ile lisebebin vaziyetini haber veremeyip ilk fırsatta bildirmiş olanların fiilleri arasındaki fark gözetilmemiş, salisen verginin üç misli olarak gösterilen ceza fahiş tertip edilmiştir. Şu üç mülâhazayı nazarı itibara alan encümenimiz maddenin son fıkrasının ona göre tadilini tensip etmiştir.

Sekizinci maddede pulsuz veya noksan pullu olarak istimal edilen veya pulları kanunun tarifi veçhile yapıştirılmayan biletler dolayisile tecziye edilmek istenilen fiili daima aym addile ve hiç bir derece gözetilmeksizin iki yüz lira cezaya ve tekerrürü halinde de yine derecatsız ve bunun iki kat cezaya çarptırılması lâyük görülmüştür. Halbuki meselâ on liralık bir bilete pul yapıştirılmaması veya noksan veya gayri kanunî yapıştirılması gibi fiillerle zühulen yirmi beş kuruşluk bir sinema biletine hiç veya noksan veya gayri kanunî pul yapıştirılması fiilleri arasında elbette bir fark vardır. Binaenaleyh cezanın da adilâne olması için bu farkın gözetilerek ona göre tertip edilmesi lâzımdır. Şu noktadan azimet eden encümenimiz sekizinci maddeyi de bu mülâhazaları tatmin edecek surette değıştirmiştir.

Uzun sefere çıkan gemiler hakkında dokuzuncu maddenin kabiliyeti tatbikiyesi görülemediğinden ve tahakkuk eden verginin zamam tediyesi için verilen müddetin gayri kâfi olduğu anlaşıldığından maddei mezkûre dahi tadil edilmiş ve beşinci madde hakkında arzolunan esbab dolayisile % 10 zammı cezaî kaldırılmıştır.

İşbu kanun lâyihası mucibince sınıf mükellefine nazaran tarhedilecek olan vergi nisbetinin sıhhi ve içtimai tesiratını nazarı dikkate alan encümenimiz lâyihai kanuniyenin bir kerre de Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye Encümeni tarafından tetkik edilmesinin faideli olacağını arz ve bermucibi havale Maliye Encümenine tevdi eyler.

Reis	M. M.	Kâ.	Âza	Âza	Âza	Âza
Burdur	Mardin	Zonguldak	Çorum	İstanbul	Konya	Konya
Mustafa Şeref	Ali Rıza	Hüsnü	Ziya	Edip Servet	K. Hüsnü	A. Hamdi
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Manisa	Manisa	Maraş	Mersin	Şebinkarahisar	Trabzon	
Yaşar	M. Kâni	Nurettin	Hakkı	İsmail	Daniş	

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye Encümeni
Karar № 32

4 - V - 1929

Yüksek Reisliğe

Eğlence ve hususî istihlâk vergisi hakkında Hükümetçe yeniden tanzim edilip encümenimize havale buyrulan lâyiha İktisat Encümeninin mazbatasile birlikte Maliye Vekâleti namına varidat Müdürlerinden Kenan Bey hazır olduğu halde müzakere edildi.

12 şubat 1926 tarihli eğlence ve istihlâk vergisi kanunile tesis olunan mükelifiyetin şümul sahası mezkûr kanuna müzeyyel 9 haziran 1926 ve 25 haziran 1927 tarihli kanunlarla daraltılmış ve verginin tahakkuk ve cibayet tarzı da kısmen değiştirilerek pul istimali yerine verginin maktuan istifası şekli vaz ve kabul olunmuştur.

Verginin maktuan alınması için yapılacak muamelelerin vergiye matrah tutulması hakikî vergi nisbetinin tayini için kâfi olmadığından gerek mükellefinin ve gerek hazinenin hukukunu temin edecek anasıra malik bulunmıyordu. Verginin sabit matrahlara istinadı vergi adaletini temin için lâzım ve zarurî idi.

İşte bu sebeple kanun lâyihasının tanzim edildiği Hükümetin esbabı mucibe lâyihasında zikir ve tafsil kılınmış ve encümenimizce mezkûr sebepler muhik görülerek kanun lâyihası ekseriyet tarafından esas itibarile kabul edilmiştir.

Akalliyet mevcut hükümlerin tebdiline lüzum görmekle beraber tayin edilecek matrahın kazanç vergisinde olduğu gibi senevî icar takdiri suretile yapılması fikrinde bulunmuştur.

Akalliyetin ileri sürdüğü sebepler şunlardır:

1 - 302 tarihli emlak nizamnamesine tabi kıymetler ile muhtelif tarihlerde ve muhtelif tahrirler neticesi konulan iradı gayri safiler pek eski ve pek mütefavit takdirlerdir.

2 - Bu tefavüt açık surette adaletsizliği mucip olacağı gibi her hangi bir mevkiin içinde yapılan ve eğlence ve hususî istihlâk vergisine esas olan işin senelerce evvel takdir edilmiş bir kıymet veya irat münasebetini bulmak ta müşkildir.

Buna mukabil ekseriyet:

1 - Şikâyetlerin daha çok her sene yapılmakta olan takdirlerden ileri geldiğini,

2 - İradı gayri safiler üzerinden alınması kabul edilen bu verginin yeniden yapılan tahrirler dolayisile ıslah edilmiş olacağını,

3 - Ve nihayet salâhiyettar komisyonca bu hususta tetkikat yapılmış bulunacağını düşünmüştür.

4 - Takdir usulünün tatbik olunduğu ve henüz yeni kabul ettiğimiz kazanç vergisi misali ortada mevcuttur.

5 - Kazanç vergisi dolayisile müteşekkil komisyonlar bu işi de görebilirler. Yeni masraflara da lüzum hissedilmez.

Maddelerde yapılan tadiller şunlardır:

Madde 1 — Birinci maddenin (c) fıkrasında yazılı olan (içki) tabirinin alkolsüz meşrubata da teşmiline mahal bırakılmayacak bir şekil verilmiştir. Kezalik bu fıkrada vergi alınacak müessesatın nev'i ve mahiyeti zikir ve tasrih edilmiş olduğundan (Hiç konsimasyon olmıyan umumî bahçeler müstesnadır.) cümlesi tayedilmiştir.

Madde 2 — İkinci madde mucibince yeni verginin esası musakkafat vergisine matrah ittihaz olunan iradı gayri safiler üzerine istinat ettirilmiştir. Bu maksadı temin edici hüküm daha vazih olarak konulmuş ve fazla kayıtlar çıkarılmıştır.

Madde 3 — Aynen kabul edilmiştir.

Madde 4 — Yalnız verginin nisbetine itiraz hakkı verilmiş olduğundan bu hakkın tahdit edilmeyip verginin unumuna teşmili muvafık görülerek ona göre tadil edilmiştir.

Madde 5 — Aynen kabul edilmiştir.

Madde 6 — Vergile mükellefiyeti icap ettirecek teşebbüsâtını haber vermiyenlerle vergi nisbetinin tezayüdünü mucip ahvali bildirmiyenlerden alınacak verginin üç misli olarak istifası teklif edilmiş isede bu hükmün ancak ketmedilen müddet zarfındaki vergi kısmına hasrı adalete daha muvafık görülerek madde ana göre tadil edilmiş ve üç misil yerine iki misil vergi alınması ve bu gibilerin komisyon nezdinde itiraz etmek hakları kabul olunmuştur.

Madde 7 — Aynen kabul edilmiş ve şu kadarki kanunun tarifi veçhil pul yapıştırılmamış olan biletler hakkında 8 inci maddede hüküm mevcut olmasına binaen 7 inci maddenin nihayetindeki (pulları bu suretle yapıştırılmamış biletler pulsuz sayılır) fıkrası tayı edilmiştir.

Madde 8 — Bu maddede yazılı olan maktu cezayı naktî yerine, yalnız pulsuz veya kanunun tarifi veçhile pulları ilsak edilmeyen biletlere ait vergilerin üç misli nisbetinde ceza alınması ekseriyete daha adilane görülerek madde olveçhile tadil olunmuştur.

Mezkûr maddenin son fıkrasının tahsilâtın ne yolda yapılacağı zikredilmektedir . bu hükmün verginin aslı ile diğer cezalarada şamil olabilecek bir şekilde vaz'ı münasip görülerek 10 uncu madde ilaveten yazılmış olduğundan bu fıkra tayı edilmiştir .

Madde 9 — Bu madde vazıh bir şekle ifrağ edilmiş ve konulan zeza 8 inci maddede olduğu gibi tadil edilmiştir.

Madde 10 — Bu maddenin yeniden ilavesi sebebi yokarıda arz olunmuştur .

Madde 11 — 12 ve 13 üncü maddeler aynen kabul olunmuştur.

Reis	M. M.	Âza Konya	Âza	Âza	Âza	Âza
	<i>Remzi</i>	<i>T. Fikret</i>	<i>Sami</i>	<i>Mustafa</i>	<i>Fuat</i>	<i>Kâmil</i>

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
M. № 65
Esas № 1/304

2 - IV - 1930

Yüksek Reisliğe

Eğlence ve Hususî istihlâk vergisi hakkında Hükümetçe yeniden tanzim edilip Encümenimize havale buyrulmuş olan lâyiha İktisat ve Maliye Encümenlerinin mazbatalarile birlikte Maliye Vekâleti Varidat Umum Müdür Vekili Cezmi Bey hazır olduğu halde müzakere edildi.

13 şubat 1926 tarih ve 737 numaralı kanun ile birahane, meyhane, Kahvehane, lokanta' bar, büfe, pastacı, dondurmacı, çaycı, tatlıcı gibi içinde istihlâk edilecek mekûlât ve meşrubat satan müesseselerle oteller ve duhuliyeye ile girilen tiyatro ve sinema ve emsali mahallere mahsus olmak üzere tesis edilmiş olan eğlence ve hususî istihlâk vergisinin tatbik sahası 9-haziran-1926 tarih ve 924 numaralı ve 25-haziran 1927 tarih ve 1167 numaralı kanunlarla daraltılmış verginin tarh ve cibayet tarzı da esas itibarile değiştirilerek pul istimali yerine verginin, senelik asgarî muamele miktarı üzerinden maktuiyete rapten istifası şekli vaz ve kabul edilmişti. İş bu vergi, iki defa tadile uğramış olduğu halde, şikâyetleri ber taraf edemiştir. Bu günkü şikâyet maktuiyet neticesi husule gelen müşkülât ve haksızlıklar sebebiledir. Maktuiyette senelik asgarî muamele miktarı esas olarak kabul edilmiş olmağla beraber, bu asgariyi tayin için müessesinin evrak ve vesaikının tetkikinden başka memsek bulunamamakta ve memle-

ketimizde çok zaman bu kabil evrak ve vesaike sahip olacak müessesat bulunmamaktadır. Yeni-
den açılacak müessesat için de bu gibi vesikalar esasen varit olamayacağından asgarî muamele
tesbiti sırasında, komisyonların takdiri ile hareket zarureti hasil olmaktadır. Takdirin ise hu-
dudu tayin kılınmadığına göre, bulunan miktar, ya mükellefin veya hazinenin aleyhine tezahur
eylemekte ve vergi mevzu'unda sarih bir kararsızlık daima gözükmektedir. Hükûmete ait esbabı
mucibede beyan edildiği üzere lâyiha, esas itibarile bu kararsızlığa nihayet vermek ve vergiyi
sabit bir esasa istinat ettirmek gayesile ihzar kılınmıştır.

Bu noktadan vaki olan tetkikat üzerine, Hükûmetin mütaleatı Encümenimizce de muvafık
görülerek kanun lâyihası esas itibarile kabul edilmiştir.

Maddelerin müzakeresinde, Maliye Encümenince kabul edilmiş olan metin esas tutularak
aşağıdaki tadilat yapılmıştır.

Birinci madde:

A - Fıkrası aynen kabul edilmiştir.

B fıkrasında; (Dans dersanesi olduğu Hükûmetçe tasdik edilen ve dahilinde hiç konsüma-
siyon olmıyanlar vergiden müstesnadır) ibaresi, muafiyete taallük etmesine ve vergiden muaf
olanlar için ayrı bir madde vaz'ı muvafık görülmesine binaen kaldırılmıştır. Yine bu fıkrada
(içgili, çalgılı yerler) ibaresi (içgili) ve (çalgılı) yerlerin ayrı ayrı bu fıkra hükmüne
girebilmesi iltibası mucip olacağı ve içgili tabirinin mutlak mefhumu kast edilmemek lâzım
geldiği cihetle ibarenin (alkollü içgi kullamları çalgılı yerler) şekline ifrağı muvafık görülmüştür.

C fıkrasında, büfe ve pastaneden sonra (mümasili yerler) kelimelerinin ilâvesine ve
(gramofon ve radyo) nun çalgı sayılmıyacağına tasrihine lüzum görülmüştür.

D fıkrasında, tiyatro, sinema ve sirklerin içerlerinde konsümasiyon yapılmadığı düşünülerek
duhuliyeleri üzerinden vergiye tabi olmaları, Maliye Encümeninin tesbiti veçhile muvafık
görülmüştür. Mümasili olan diğer yerlerin içerlerinde konsümasiyon olmamak şartile bu
fıkra sokulması münasip bulunmakla beraber bu gibi yerlerin (san'at varyetelerinden) ibaret
kalamıyacağı mülâhasasile (duhuliyeye tabi olup derununda hiç konsümasiyon olmıyan san'at
varyeteleri) ibaresi yerine (duhuliyeye tabi olup içerisinde konsomasiyon olmıyan mümasili
oyun ve eğlence yerleri) ibaresi konulmuştur. Keza aynı fıkradaki (Maliye ve Maarif
Vekâletlerince terbiyevî hizmetleri kabul edilecek tiyatro, konser ve çocuk sinemaları duhuliyeli-
leri bu vergiye tabi değildir) ibaresi de muafiyata ait bulunan ikinci maddeye alınmıştır.

Mükellefiyet şekli, başka olması dolayısıyla, tren ve vapurlardaki büfelerde ayrı bir fıkrada
gösterilmiştir.

İkinci madde — Vergiden muaf olacak müessesata tahsis edilen bu maddenin (A) fıkrası
Maliye Encümeninin tespit ettiği şekilde kabul edilmiştir. Yalnız (Hiç konsümasiyon olmıyanlar)
tabiri yerine (konsümasiyon olmıyan) tabirinin konulması kâfi görülmüştür.

(B) fıkrası Maliye Encümeninin kabulü veçhile aynen ipka olunmuştur.

(C, D) fıkraları yeniden ilâve kılınmıştır. Bu fıkraların ilâvesile memleketimizde spor haya-
tının inkişafına ve at neslinin islahına ait teşebbüsâtın himayesi ve umumun menfaatine hadim
cemiyetlere de bir muavenet gayesi istihdaf olunmuştur. Şukadar ki at koşuları ve spor
mahalleri için kabul edilen muafiyet, duhuliyelerine ait olup buralarda vücuda ketirilecek
ve vergi mevzu'u meyana girecek yerler bittabi vaz'iyetlerine göre vergiye tabi bulunacaktır.

Üçüncü madde — Verginin mâtrahını tarif eden bu madde, Maliye Encümeninin kabul
ettiği esas dairesinde ve fakat tevhide kûsurat kanunu ile müsakkafat ve erazi vergilerinin
almış oldukları vaziyete ve tatbik şekillerine göre tasnif ve tadil edilmiştir. Aynı zamanda (D)
fıkrasındakilerin duhuliyeleri (E) fıkrasındakilerin istihlâk bedelleri üzerinden vergiye tabi
bulunacakları tesrihan beyan olunmuştur.

Dördüncü madde — Her hangi bir mahallin müfrez bir kısmı, vergi mevzu'u meyana
girecek olursa tatbik edilecek muamele için lâyihada irae kılınmış olduğundan bu kabil ahvalde

yapılacak muamele için lâihaya müstakil bir madde ilâvesine ihtiyaç görülmüştür.

Beşinci madde — Bu Madde Maliye Encümeninin tespit ettiği üçüncü maddenin aynıdır. Yalnız mezkûr Encümenin tespit ettiği maddenin tebyizi sırasında (B) fıkrasında münderiç mahaller için yüzde yetmiş beşi denilecek yerde yüzde ellisi ve (C) fıkrasında münderiç mahaller için yüzde ellisi denilecek yerde (B) fıkrasında münderiç diye tespit edilmiş olduğundan Maliye Encümeninin mazbatasında da aynen kabul edildiği bildirilen bu cihetler, Hükûmetin teklifi veçhile ikmal edilmiştir.

Bu nisbetlerin üç mühim vilâyet merkezi olan Ankara, İstanbul, İzmir vilâyetlerinden getirilip, Encümene ibraz edilmiş bulunan rakamlarla mukayesesinde, bu gün maktuiyete rapt suretile cibayet edilmekte olan miktarlara nazaran daha aşağı bulunduğu anlaşılmıştır.

Altıncı madde — Maliye Encümeninin tespit ettiği dördüncü maddeye muadil olmak üzere tespit edilen bu madde, itiraz komisyonunun malmemurunun riyaseti altında İdare Heyetinden ve Ticaret Odasından, Ticaret Odası olmayan yerlerde belediyeden müntahap birer âzadan mürekkep olması tercih edilerek o yolda tadil edildiği gibi ; itiraz komisyonunun kararlarının mükellefe tebliği lâzım geleceği de tasrih kılınmıştır.

Yedinci madde — Maliye Encümeninin tespit ettiği beşinci maddeye mütenazır olmak üzere tanzim kılınan bu madde de, vergi taksitini, taksitin isabet ettiği ayın hıtamına kadar yerine (onbeşine kadar) vermek kaydı kabul olunmuştur. (Tahsili emval kanunu mucibince tahsil edileceği) ibaresi de bu maddeden kaldırılarak lâihamn sonuna ilâve kılınmıştır.

Bu madde de ayrıca, mükellefin vergiye itirazı halinde, itiraz komisyonunca karar itilnaz ve mükellefe tebliğ edilmedikçe taksit müddeti gelse dahi tahsilât yapılmıyacağı ve bu suretle tahakkuku tehhür eden vergilere komisyon kararının tebliği tarihinden itibaren onbeş gün geçmeyince % 15 zam icra edilemeyeceği tasrih olunmuştur.

Sevizinci madde — Bu madde Maliye Encümeninin tespit ettiği 6 ıncı maddeye mütenazırdır. Maddenin birinci fıkrasına ticaretlerini veya müesseselerini terk edenlerin keyfiyeti mahallinin tahakkuk memurluğuna tahriren ihbar ettikleri ibaresinden sonra (ve bu ihbar tahkikatla sabit olduğu takdirde) kaydının ilâvesine lüzum görülmüştür.

Yeniden işe başhyanlarla ticaretane veya müesseselerini değıştirenlerin keyfiyeti derhal ihbar etmeleri mecburiyeti yerine ihbar müddeti olmak üzere (onbeş gün içinde) kaydı ilâve kılınmıştır.

Bu maddenin muhtelif fıkralarında zikredilen itiraz hakları daha ziyade sarıh bir ifade ile ve müstakil fıkra olarak maddenin sonuna ilâve kılınmıştır.

Dokuzuncu madde — Maliye Encümeninin tespit ettiği yedinci maddeye mütenazırdır. Biletler üzerinde bir su'i istimale meydan kalmamak için, (Biletler müteselsil numara takip eden defter halinde olmak ve müessesenin ismini ve bilet bedelini muhtevi bulunmak lâzımdır) cümlesi de derç olunmuştur.

Onuncu madde — Maliye Encümeninin tespit ettiği 8 inci maddeye mütenazır olan bu madde bilet verilmek icap ettiği yerde sırf kaçakçılık yapmak için bilet kullanmıyanlara da ceza verilmesi muvafık görülerek o yolda tadil edilmiştir. Birinci defa konulan cezamn (150) ve tekerrür halinde (300) lira tensip edilmiştir.

On birinci madde — Tiren ve vaporlardaki büfelerden alınacak vergilerin merkezde istifasını şart koymak doğru görülmemiş ve ancak bu yolda bir cevaz bırakılması tensip edilmiştir.

Sarfıyatı kayda mahsus olan defterin (tahakkuk memurluğundan tasdikli) olması ve tahsilâtın aylık olarak yapılabileceğini tasriha lüzum görülmüştür. Tahakkuk eden verginin teslimi müddetinin onbeş güne çıkarılması suhulet için muvaffık bulunmuş diğertaraftan müddeti içinde vergisini ödemiyenler hakkındaki %10 zam yerine emsali cezalarda olduğu gibi %15 konulmuştur. Verginin (Kumpanyalardan) alınacağı ayrıca tasrih edilmiştir.

Maliye Encümeninin tespit ettiği üçüncü fıkradaki (sarfiyatı defterine kaydetmeyenler) ibaresine (günü gününe) kaydının ilâvesi ve (hileli yerine) (hakikat hilâfı) tabirinin konulması daha muvafık görülmüştür.

Onikinci madde — Maliye Encümeninin onuncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Onüçüncü madde — Maliye Encümeninin tespit ettiği 11 inci madde şekil noktasından tadil olunmuştur.

On dördüncü madde — Kanunun neşri teahhür etmiş bulunmak itibarile 1 haziran 1929 tarihi yerine 1 haziran 1930 ikame edilmiştir.

On beşinci madde — Maliye Encümeninin tespit ettiği şekilde kabul edilmiştir.

Muvakkat madde — Kanunun 1 haziran 1930 tarihinden muteber olduğu tasrih kılınmasına ve halbuki verginin 1 haziran 1930 tarihinden itibaren cibayet edilebilmesi için daha evvel terh ve tahakkuk muamelelerinin icrası zarurî bulunmasına göre vergi cibayet edilebilmek için kanun lâyihasında zamanları muayyen olan tarh ve tahakkuk muamelelerinin 1 haziran 1930 tarihinden evvel icrasına Maliye Vekilinin mezun bulunduğunu tespit eder bir muvakkat maddeye lüzüm görülmüştür.

Umumî Heyetin tasvibine arz olunur.

Bütçe Encümeni Reisi	Reis vekili	M. M.	Kâ.	Bordur	Erzurum
İstanbul	Bursa	Gaziantep	Giresun		
<i>Fuat</i>	<i>Muhlis</i>	<i>Remzi</i>	<i>Kâzım</i>	<i>Vahit</i>	<i>H. Aziz</i>
Bursa	Isparta	Konya	Diyarbakir	Yozgat	
<i>Dr. Ş. Lutfi</i>	<i>Mükerrem</i>	<i>K. Hüsnü</i>	<i>Rüştü</i>	<i>S. Sırrı</i>	

Hükümetin teklifi

Eğlence ve hususî istihlâk vergisi kanun lâyihası

MADDE 1 — Eğlence ve hususî istihlâk vergisine tabi olan ticarethaneler ile müessesat şunlardır.

A - Bar, umumhane.

B - Dans mahalleri (Dans dersanesi olduğu Hükümetçe tasdik edilen ve dahilinde hiç konsumasyon olmıyanlar vergiden müstesnadır .) içgili çalgılı yerler.

C - Birehane , meyhane , içkili lokanta , içkili büfe , içkili pastahane , içkinin gayri meşrubat istimal eden çalgılı mahaller (Hiç konsumasyon olmıyan umumî bahçeler müstesnadır.

D - Tiyatro, sinema ve sirklerle dühuliyeye tabi olup derununda hiç konsumasyon olmıyan san'at varyeteleri, tren ve vapordaki içkili büfeler (Maliye ve Maarif Vekâletlerince terbiyevî hizmetleri kabul edilecek tiyatro , konser ve çocuk sinemaları dühuliyeleri bu vergiye tabi değildir.)

MADDE 2 — Verginin matrahı birinci maddenin (A, B, C) fıkralarında mezkûr mahallar için musakkafat vergisine matruh olan iradı gayri safidir. (D) fıkrasında mezkûr mahaller için dühuliyelerle istihlâkât bedelidir .

İradı gayri safilerden 1331 senesinden evvel ve sonra ahvali adiyeye göre takdir olunanların altı misli, vergiye matrah ittihaz olunur. 1302 tarihli emlak nizamnamesi cari olan mahallerde musakkafata takdir edilmiş olan kıymetler 14 haziran 1326 tarihli tahriri musakkafat kanununun onbeşinci maddesi mucibinc iradı gayri safiye tahlil olunarak bu iradın altı misli vergiye esas ittihaz olunur.

MADDE 3 — verginin nisbeti birinci maddenin (A) fıkrasında münderiç mahaller için yukarıda gösterilen iradın bir misli, (B) fıkrasında münderiç mahaller için yüzde yetmiş beşi, (C) fıkrasında münderiç mahaller için ellisi, (D) fıkrasında münderiç mahallerde yüzde duhuliyeye ve istihlâk bedellerinin yüzde onudur.

İktisat Encümeninin tadili

Eğlence ve hususî istihlâk vergisini muaddil kanun lâyihası

BİRİNCİ MADDE — Aynen kabul edilmiştir.

İKİNCİ MADDE — Aynen kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Aynen kabul edilmiştir.

Maliye Encümeninin tadili

Eğlence ve hususî istihlâk vergisi kanun lâiyhası

MADDE 1 — Eğlence ve hususî istihlâk vergisine tabi olan ticarethaneler ile müessesat şunlardır.

A - Bar umumhane

B - Dans mahalleri (dans dersanesi olduğu Hükümetçe tasdik edilen ve dahilinde hiç konsümasiyon olmıyanlar vergiden müstesnadır) içgili çalgılı yerler.

C - Birehane, meyhane ile alkollü içki kullanan lokanta, büfe, bastane ve alkolsüz içki kullanan çalgılı mahaller.

D - Tiyatro, sinema ve sirklerle duhuliyeye tabi olup derununda hiç konsümasiyon olmayan san'at varyeteleri tiren ve vapurlardaki içkili büfeler (Maliye ve Maarif Vekâletlerince terbiyevî hizmetleri kabul edilecek tiyatro, konser ve çocuk sinemaları duhuliyeleri bu vergiye tabi değildir.

MADDE 2 — Verginin matrahı, birinci maddenin (A,B,C) fıkralarında mezkûr mahaller için musakkafat vergisine matrah olan iradı gayri safiyelerdir. 1302 tarihli emlâk nizamnamesi cari olan yerlerde emlâk vergisine matrah olan kıymetler (14 haziran 326) tarihli musakkafat vergisi kanununun 15 inci maddesi mucibince iradı gayri safiye tahvil olunur.

(D) fıkrasında yazılı yerler için duhuliyelerle istihlâkât bedeli vergiye esas ittihaz olunur.

MADDE 3 — Verginin nisbeti birinci maddenin «A» fıkrasında münderiç mahaller için yukarıda gösterilen iradın bir misli «B» fıkrasında münderiç mahaller için yüzde yetmiş beşi «C» fıkrasında münderiç mahaller için yüzde ellisi «D» fıkrasında münderiç mahallerde duhuliyeye ve istihlâk bedellerinin yüzde onudur.

Bütçe Encümeninin tadili

Eğlence ve hususî istihlâk vergisi kanunu lâiyhası

BİRİNCİ MADDE — Eğlence ve Hususî istihlâk vergisine tabi olan ticarethaneler ve müesseseler şunlardır .

A - Bar, umumhane,

B - Dans yerleri, alkollü içki kullanılan çalgılı yerler ,

C - Birehane, meyhane ,Alkollü içgi kullanılan lokanta , büfe, pastahane ve mümasili yerler ile alkolsüz içgi kullanılan çalgılı yerler, (Gramofon , radiyo çalgı sayılmaz)

D - Tiyatro, sinema, sirklerle duhuliyeye ile girilen ve içerisinde konsümasiyon olmıyan mümasili oyun ve eğlence yerleri,

E - Tiren ve vapurlarda ki büfeler.

İKİNCİ MADDE — Aşağıda yazılı ticarethane ve müesseseler vergiden muaftır:

A - Dans dershanesi olduğu Hükümetçe tasdik edilen ve içinde konsümasiyon olmıyan yerler,

B - Maliye ve Maarif Vekâletlerince terbiyevî hizmetleri kabul edilecek tiyatro, konser ve çocuk sinemaları ,

C - At koşuları ve spor yerleri duhuliyeleri

D - Menafi'i umümiyeye hadim cemiyetler tarafından tertip olunacak balolar ve müsamereler.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Verginin matrahı birinci maddenin A, B, C , fıkralarında yazılı yerler için gayri safi varidattır.

Bu gayri safi varidat :

A - 1326 tarihli müsakkafat kanununun cari olduğu yerlerde müsakkafat vergisine matrah olan,

B - 1302 tarihli emlâk nizamnamesi cari yerlerde emlâk ve erazi vergilerine matrah olan kıymetlerin, müsakkafat kanununun 15inci maddesi mucibince tahvili ile bulunacak olan,

MADDE 4 — Birinci maddenin (A,B,C) fıkrasında mezkûr mahaller için her senenin vergisi o malî seneye tekâddüm eden nisanın onbeşinde mükellefe ihbarname ile tebliğ olunur. Mükellef tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde vergisinin yalnız nisbetine itiraz edebilir. İtiraz vukuunda keyfiyet mahallinin en büyük mal memurunun riyaseti altında idare heyetinden, ticaret odasından ticaret odası bulunmayan mahallerde belediyelerden müntehap birer azadan mürekkep komisyonda tetkik ve azamî onbeş günde intaç olunur. Bu komisyonun kararları kat'idir.

MADDE 5 — Dördüncü madde dairesinde tahakkuk eden vergi haziran, eylül, kânunuevvel ve mart aylarında olmak üzere dört müsavi taksitte alınır. Taksitlerini mezkûr ayların hitamına kadar vermiyenlerden vergi, yüzde on zammile tahsili emval kanununa tevfi kan tahsil olunur.

MADDE 6 — Malî senenin hulûlünden sonra ticaretlerini terk edenler keyfiyeti mal memuruna ihbar ettikleri halde ihbarı takip eden taksitten itibaren vergileri terkin olunur

Malî senenin hulûlünden sonra yeniden işe başlıyanlar veyahut vergi nisbetinin tebeddülünü mucip bir surette ticaretini değiştirenler keyfiyeti derhal mal memuruna ihbara mecburdurlar. Bu takdirde mal memuru ihbar tarihinden itibaren bir hafta zarfında vergiyi tarh ve mükellefe tebliğ eder. İtiraz vukuunda beşinci madde mucibince muamele icra olunur. Bu suretle tarh olunan vergi mükellefin işe başladığı veya ticaretini değiştirdiği tarihin tesadüf ettiği taksitten itibaren tahsil edilir. Verginin tenakusunu mucip tebeddüller dolayısıyla tadilen tarh olunan vergi müteakip taksitten itibaren istifa olunur. İşe başladığını veya nisbeti tezyit edecek tebeddülü haber vermiyenlere tarholunacak vergi üç misli olarak alınır.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Birinci maddenin A, B, C fıkrasında mezkûr mahaller için her senenin vergisi o malî seneye tekâddüm eden nisanın 15 inde mükellefe ihbarname ile tebliğ olunur. Mükellefin tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde itiraza hakkı vardır. İtiraz vukuunda keyfiyet mahallinin en büyük mal memurunun riyaseti altında toplanan belediye ve ticaret odasından birer, ticaret odası olmayan mahallerde yalnız belediyeden müntehap iki âzadan mürekkep komisyonda tetkik ve azamî on beş günde intaç olunur. Bu komisyon kararları hakkında alâkadaranın Devlet şurasına müracaat hakları bakidir.

BEŞİNCİ MADDE — Dördüncü madde dairesinde tahakkuk eden vergi haziran, eylül, kânunuevvel ve mart aylarında olmak üzere dört müsavi taksitte alınır.

ALTINCI MADDE — Malî senenin hulûlünden sonra ticaretlerini terkedenler keyfiyeti mal memuruna ihbar ettikleri halde ihbarı takip eden taksitten itibaren vergileri terkin olunur.

Malî senenin hulûlünden sonra yeniden işe başlıyanlar ve yahut vergi nisbetinin tebeddülünü mucip bir surette ticaretini değiştirenler keyfiyeti malmemuruna derhal ihbara mecburdurlar. Bu takdirde malmemuru ihbar tarihinden itibaren bir hafta zarfında vergiyi tarh ve mükellefe tebliğ eder. İtiraz vukuunda dördüncü madde mucibince muamele olunur. Bu suretle tarholunan vergi mükellefinveya işe başladığı ticaretini değiştirdiği tarihin tesadüf ettiği taksitten itibaren tahsil edilir. Verginin tenakusunu mucip tebeddüller dolayısıyla tadilen tarholunan vergi müteakip taksitten itibaren istifa olunur. İşe başladığını veya nisbeti tezyit edecek tebeddülü bilâmazeret haber vermiyenler

MADDE 4 — Birinci maddenin (A,B,C) fıkrasında yazılı yerler için her senenin vergisi o mali seneye tekaddüm eden nisanın 15 de mükellefe ihbarname ile tebliğ olunur. Mükellefin tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde itiraz etmek hakkı vardır. İtiraz olunursa keyfiyet mahallin en büyük mal memurunun riyaseti altında toplanan belediye ve ticaret odasından birer âzadan mürekkep komisyonda tetkik ve azami 15 günde intaç olunur. Ticaret olmıyan mahallerde belediyeden iki âza alınır. Bu komisyonun kararları kat'idir.

MADDE 5 — Dürdüncü madde dairesinde tahakkuk eden vergi haziran, eylül, kânun-ı evvel ve mart aylarında almak üzere dört müsavi taksitte alınır. Taksitlerini mezkûr ayların hitamına kadar vermiyenlerden vergi yüzde on zammile tahsili emval kanununa tevfikân tahsil olunur.

MADDE 6 — Malî senenin hulûlünden sonra ticaretlerini terk edenler keyfiyeti mal memuruna ihbar ettikleri halde ihbarı takip eden taksitten itibaren vergileri terkin olunur.

Malî senenin hulûlünden sonra yeniden işe başlıyanlar ve yahut vergi nisbetinin tebdilini mucip bir surette ticaretlerini değiştirenler keyfiyeti mal memuruna derhal ihbara mecburdurlar. Bu takdirde mal memuru ihbar tarihinden itibaren bir hafta zarfında vergiyi tarh ve mükellefe tebliğ eder. İtiraz vukuunda dördüncü madde mucibince muamele icra olunur. Bu suretle tarh olunan vergi mükellefin işe başladığı veya ticaretini değiştirdiği tarihin tesadûf ettiği taksitten itibaren tahsil edilir. Verginin tenakusunu mucip tebeddüller dolayısıyla tadilen tarh olunan vergi müteakip taksitten itibaren istifa olunur.

C — Binde altmış beş nisbetinde vergiye tabi arazide yazılı kıymetlerin sekiz misle iblağından sonra (B) fıkrasına tevfikân hesap edilecek olan varidattır.

Bibinci maddenin (D) fıkrasında yazılı yerler için duhuliyeye ait vergi tarhı bilet ve (E) fıkrasındaki yerler için de istihlâk bedelleridir.

DÜRDÜNCÜ MADDE — Her hangi bir yerin müfrez bir kısmı, vergi mevzu'u meyanına girecek olursa, o yerin tamamı için yazılı olan gayri safi varidat veya kıymetin, bu müfrez kısma isabet eden miktarının vergisi üçüncü maddede yazılı esaslar dairesinde hesap ve tayin olunur.

BEŞİNCİ MADDE — Verginin nisbeti birinci maddenin (A) fıkrasında yazılı yerler için üçüncü madde mucibince bulunacak gayri safi varidatın yüzde yüzü, (B) fıkrasında sayılı yerler için yüzde yetmiş beşi, (C) fıkrasında yazılı yerler için yüzde ellisi ve (D) fıkrasında yazılı yerler için de duhuliyeye ve istihlâk bedellerinin yüzde onudur.

ALTINCI MADDE — Birinci maddenin (A, B, C) fıkralarında yazılı yerler için her yılın vergisi o malî yıla tekaddüm eden nisan ayının on beşinde mükellefe ihbarname ile tebliğ olunur. Mükellefin tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde tahriren itiraz hakkı vardır. İtiraz vukuunda keyfiyet mahallinin en büyük mal memurunun riyaseti altında İdare Heyetinden ve Ticaret odasından, Ticaret odası olmıyan yerlerde Belediyelerden müntehap birer âzadan mürekkep itiraz komisyonunda tetkik ve en çok on beş gün içinde intaç ve mükellefe tebliğ olunur.

İtiraz komisyonunun kararları kat'idir.

den işe başladığı tarihle istihbar zamanı arasında geçen müddete ait verginin iki misli ceza olarak alınır. Cezaya uğriyanların dördüncü madde mucibince hakkı itirazları vardır.

MADDE 7 — Birinci maddenin (D) fıkrasında muharrer tiyatro, sinema sirklerle varyetelerin vergisi, biletlere matbu damga vaz'ı ve matbu damga vaz'ı kabil olmıyan mahallerden pul ilsakı suretile alınır. Pullar biletlerin kısmen aslına kısmen dip koçanına tesadüf edecek surette koparılacak mahallere yapıştırılır. Pulları bu suretle yapıştırılmamış biletler pulsuz sayılır.

MADDE 8 — Pulsuz bilet istimal eden veyahut pulları bu kanunun tarifi veçhile yapıştırılmıyanlardan vergiden başka ikiyüz lira ve tekerrürü halinde iki kat ceza olarak alınır. Bu cezalar tahsili emval kanununa tevfikân tahsil olunur.

YEDİNCİ MADDE — Aynen kabul edilmiştir.

SEKİZİNCİ MADDE — Pulsuz bilet istimal eden veyahut pulları bu kanunun tarifi veçhile yapıştırılmıyanlardan işbu biletlere ait olarak alınacak vergiden maada bu verginin üçmisli ceza olarak alınır.

İşe başladığını veya nisbeti tezyit edecek tebeddülü haber vermeyenlerden işe başladığı tarihte istihbar zamanı arasında geçen müddete ait vergiler iki misli olarak alınır. Cezaya uğrayanların itirazlarını dördüncü maddede yazılı olduğu üzere tetkik ve intaç olunur.

MADDE 7 — Birinci maddenin «D» fıkrasında muharrer tiyatro, sinema, sirklerle varyetlerin vergisi biletlere matbu damga vaz'ı ve matbu damga vaz'ı kabil olmıyan mahallerde pul ilsakı suretile alınır. Pullar biletlerin kısmen aslına kısmen dip koçanına tesadüf edecek surette koparılacak mahallere yapıştırılır.

MADDE 8 — Pulsuz bilet istimal eden veyahut pulları bu kanunun tarifi veçhile yapıştırılmamış olanlardan işbu biletlere ait vergiden başka 100 lira ve tekerrürü halinde vergiden başka üç misli ceza olarak alınır.

YEDİNCİ MADDE — Altıncı madde daire-sinde tahakkuk eden vergi 1 haziran, 1 eylül, 1 kânunuevvel, 1 mart tarihlerinde olmak üzere dört müsavi taksitte tahsil olunur. Tak-sitlerini, taksitin isabet ettiği ayın on beşinci günü akşamına kadar vermeyenlerden vergi, yüzde on beş zamlı tahsil olunur.

Vergiye mükellefin itirazı halinde, itiraz komisyonunca karar ittihahaz ve mükellefe tebliğ edilmedikçe - taksit hulul etse dahi - tahsilât yapılmaz. ve bu suretle tahakkuku te-ahhur eden vergilere, itiraz komisyonu karar-ının tebliği tarihinden itibaren on beş gün geçmeyince % 15 zam olunamaz.

SEKİZİNCİ MADDE — Malî yılın girmesinden sonra ticaretlerini veya müesseselerini terkedenler keyfiyeti mahallinin tahakkuk memurluğuna tahriren ihbar ettikleri ve bu ihbar tahkikatla sabit olduğu takdirde, ihbarı takip eden taksitten itibaren vergileri terkin edilir.

Malî yılın girmesinden sonra yeniden işe başlayanlar veyahut vergi nisbetinin tepdilini mucip surette ticarethane veya müesseselerini değiştirenler keyfiyeti nihayet onbeş gün içinde tahakkuk memurluğuna tahriren ihbara mecburdurlar.

Bu takdirde tahakkuk memuru, ihbar tarihinden itibaren yedi gün içinde vergiyi tarh ve mükellefe tebliğ eder. Bu suretle tarh olunan vergi mükellefin işe başladığı veya ticaretini değiştirdiği tarihin tesadüf ettiği taksitten itibaren tahsil olunur.

Senelik verginin azalmasını mucip tebeddüller dolayısıyla tadilen tarh olunan vergi müteakip taksitten itibaren tahsil olunur.

İşe başladığını veya vergi nisbetini tezyit edecek tebeddülü ihbar etmeyenlerden işe başlanılan tarih ile haber alınan tarih arasında geçen müddete ait vergi iki misil olarak tahsil olunur.

Bu madde mucibince tadilen tarh olunan vergiler için de mükellefin altıncı madde mucibince itiraza hakkı vardır.

MADDE 9 — Tren ve vapurlardaki içikili büfelerin vergileri bunların sarfiyatını kayda mahsus defterlerdeki miktar üzerinden bilhesap istifa olunur. Bu suretle tahakkuk eden vergi, ertesi ayın onbeşine kadar alâkadar müessesenin merkezi idaresinin bulunduğu mahal mal sandığına teslim edilir. Bu müddet zarfında teslim etmeyenlerden vergi, yüzde on zammile alınır.

Sarfiyatını defterlerine kaydetmeyenler ve yahut hileli veya noksan kaydedenler hakkında sekizinci maddede yazılı ceza ayrıca tatbik olunur.

MADDE 10 — Eğlence ve hususî istihlâk vergisine ait 13 şubat 926 ve 5 haziran 926 ve 25 haziran 927 tarih ve 737, 924, 1167 numaralı kanunlar ahkâmı mülğadır.

MADDE 11 — Bu kanun 1 - VI - 1929 tarihinden muteberdir .

MADDE 12 — Bu kanunun ahkâmını icraya Maliye Vekili memurdur.

25 - XI - 1928

DOKUZUNCU MADDE — Tren ve vapurlardaki içgili büfelerin vergileri bunların sarfiyatını kayda mahsus defterlerdeki miktar üzerinden bilhesap istifa olunur. Bu suretle tahakkuk eden vergi ertesi ayın sonuna kadar alâkadar müessesenin merkezi idaresinin bulunduğu malsandığına teslim edilir. Şu kadar ki işbu müddet uzun sefere çıkan gemiler için merkeze muvazaatleri tarihinden başlar. sarfiyatını defterlerine kaydetmeyenler veyahut hileli veya noksan kaydedenler hakkında tahakkuk ettirilen verginin üç misli ceza olarak alınır.

Bu madde ile (6) ıncı ve (8) inci maddelerdeki cezalar Tahsili emval kanununa tevfi kan tahsil olunurlar,

ONUNCU MADDE — Aynen kabul edilmiştir,

ONBİRİNCİ MDDE — » » »

ONİKİNCİ MADDE — » » »

MADDE 9 — Tren ve vapurlardaki içkili büfelerin vergileri bunların sarfiyatını kayda mahsus defterlerdeki miktar üzerinden merkezlerinde tahakkuk ettirilirse bu suretle tahakkuk eden vergi ertesi ayın sonuna kadar mal san dığına teslim edilir. Bu müddet zarfında teslim etmeyenlerden vergi yüzde on zammile alınır. Sarfiyatını defterlerine kaydetmeyenler veyahut hileli veya noksan kaydedenler hakkında tahakkuk ettirilen noksan verginin üç misli ceza ayrıca tatbik olunur.

MADDE 10 — Bu kanunda yazılı vergilerle cezalar, tahsili emval kanununa tevfi kan tahsil olunur.

MADDE 11 — Eğlence ve hususî istihlâk vergisine ait 13 şubat 926 ve 9 haziran 926 ve 25 haziran 927 tarihli ve 737,924,1167 numaralı kanunlar mülğadır.

MADDE 12 — Bu kanun 1 haziran 1929 tarihinden itibaren meridir.

MADDE 13 — Bu kanunun ahkâmını icraya Maliye Vekili memurdur .

DOKUZUNCU MADDE — Birinci maddenin (D) fıkrasında yazılı yerlerin vergileri, duhuliye biletlerine matbu damğa vaz'ı ve matbu damğa vaz'ı kabil olmıyan yerlerde pul ılsakı suretile alınır. Biletler müteselsil numara takip eden defter halinde olmak ve müessesenin ismini ve bilet bedelini muhtevi bulunmak lâzımdır.

Pullar, biletlerin kısmen aslına ve kısmen dip koçanına tesadüf edecek surette yapıştırılır.

ONUNCU MADDE — Pulsuz bilet veren veya duhuliye ile girilmesi mutad olduğu halde bilet kullanmıyan ve yahut pulları bu kanunun tarifi veçhile yapıştırmamış olan müesseselerden, işbu biletlere ait vergiden başka birinci defasında (150) lira ve tekerrürü halinde keza vergiden başka (300) lira ceza alınır.

ON BİRİNCİ MADDE — Birinci maddenin (E) fıkrasında yazılı tren ve vapurlardaki büfelerin vergisi, bunların sarfiyatını kayda mahsus ve tahakkuk memurluğundan tasdikli defterler üzerinden hesap ve aylık olarak istifa olunur. Bu vergilerin Maliye Vekâletinin muvafakatile bir merkezde tevhit ve itası caizdir.

Tahakkuk edecek vergiler, taallük ettiği ayı takip eden ayın on beşinci günü akşamına kadar mal sandıklarına teslim olunur. Bu müddet zarfında teslimat olmazsa vergi kumpanyalardan yüzde onbeş zamlı tahsil edilir.

İstihlâkâtı tasdikli deftere günü gününe kaydetmeyenler ve yahut hakikat hilâfı veya noksan kaydedenler hakkında, tahakkuk ettirilecek noksan vergi üç misil olarak tahsil olunur.

ON İKİNCİ MADDE — Bu kanunda yazılı vergi ve cezalar tahsili emval kanunu mucibince tahsil edilir.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Eğlence ve hususî istihlâk vergisine ait 13 şubat 1926 tarih ve 737 numaralı kanun ile 9 haziran

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>İsmet</i>	<i>M. Esat</i>	<i>M. Abdülhalik</i>
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Dr. T. Rüştü</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>M. Necati</i>	<i>Recep</i>	<i>M. Rahmi</i>
S. İ. M. V.		
<i>Dr. Refik</i>		

1926 tarih ve 924 numaralı kanunun eğlence ve hususî istihlâk vergisine ait kısmı ve 25 haziran 1927 tarih ve 1167 numaralı kanun mülğadır.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanun 1 haziran 1930 tarihinden muteberdir.

ON BEŞİNCİ MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye Vekili memurdur.

MUVAKKAT MADDE — 1930 senesi vergilerine ait tarh ve tahakkuk muameleleri bu kanunun neşri tarihinden itibaren icra edilir.

